

MINISTARSTVO FINANSIJA
DIREKTORAT ZA EKONOMSKU I RAZVOJNU POLITIKU

MJESEČNI MAKROEKONOMSKI INDIKATORI

DECEMBAR 2019

KLJUČNE PORUKE

- Stopa nezaposlenosti u Eurozoni nepromijenjena
- Snažan rast crnogorske ekonomije u trećem kvartalu
- Godišnja inflacija u novembru 0,5%
- Rast zarada u novembru 1,2%
- Naplata prihoda bilježi rast 5,2% u odnosu na isti period 2018.
- Pozitivan finansijski rezultat u bankarskom sektoru uz rast od 17,3%
- Zabilježen rast izvoza za 11 mjeseci od 2,2%
- Neto priliv SDI za jedanaest mjeseci veći za 3,9%

Međunarodno okruženje

Godišnja inflacija u novembru u Eurozoni je iznosila 1,0%, dok je u decembru bila nešto viša, 1,3%, što je i dalje dosta ispod targeta ECB. Stopa nezaposlenosti u Eurozoni je u novembru ostala nepromijenjena u odnosu na prethodni mjesec, i iznosila je 7,5%. Ovo ostaje najniža stopa nezaposlenosti još od jula 2008.

Realni sektor i inflacija

Realni rast bruto domaćeg proizvoda, prema preliminarnim podacima Monstata, je u trećem kvartalu 2019. iznosio 4,7%, pri čemu je stvoreno oko 100 mil.€ dodatne vrijednosti u odnosu na isti kvartal prethodne godine. Crnu Goru je u kolektivnom smještaju za jedanaest mjeseci posjetilo 19,8% više turista sa ostvarenih 11,0% više noćenja g-n-g. U strukturi noćenja stranih turista u novembru 2019. najveće učešće imali su turisti iz Njemačke (13,4%), Srbije (9,2%), Albanije (9,1%) i Rusije (6,7%). Industrijska proizvodnja je za jedanaest mjeseci 2019. niža 8,0% g-n-g, najviše usljed pada proizvodnje električne energije od 11,7% kao i niže proizvodnje u prerađivačkoj industriji za 9,4%. Godišnja stopa inflacije u novembru bila je bez promjena u odnosu na prethodni mjesec i iznosila je 0,5%. Kao i u oktobru, iste grupe proizvoda su opredijelile nivo inflacije, cijene hrane i bezalkoholnih pića su uticale sa 0,99 procentnih poena, dok su cijene odjeće i obuće inflaciji "oduzele" 0,29 procentnih poena. Cijene proizvođača industrijskih proizvoda i uvozne cijene bile su veće 2,3% i 1,3%, respektivno, dok su izvozne zabilježile pad od 0,2% u odnosu na novembar 2018.

Zaposlenost i zarade

Prosječan broj zaposlenih za jedanaest mjeseci iznosio je 203.998 i viši je 7,5% g-n-g. Prosječan broj nezaposlenih iznosio je 36.609 ili 16,5% manje g-n-g. Stopa nezaposlenosti je na kraju novembra iznosila 16,2%, što je za 2,4 p.p. niže u odnosu na isti mjesec 2018. Prosječna bruto zarada u novembru je 778€ i veća je 1,2% g-n-g, a isti rast zabilježila je i neto zarada koja je u novembru iznosila 518€.

Fiskalni sektor

Prihodi budžeta su u novembru 2019. iznosili 147,2 mil.€ i veći su 3,5% g-n-g. Za 11 mjeseci 2019. naplata prihoda je 1.642,0 mil.€ što je 5,2% više u odnosu na isti period 2018. Izdaci budžeta u novembru 2019. iznosili su 197,2 mil.€ i viši su 5,4% g-n-g, dok u periodu januar-novembar ove godine iznose 1.752,9 mil.€ ili više 5,7% na godišnjem nivou. U periodu januar-novembar 2019. ostvaren je budžetski deficit od 110,9 mil.€, dok je deficit u novembru iznosio 50,0 mil.€.

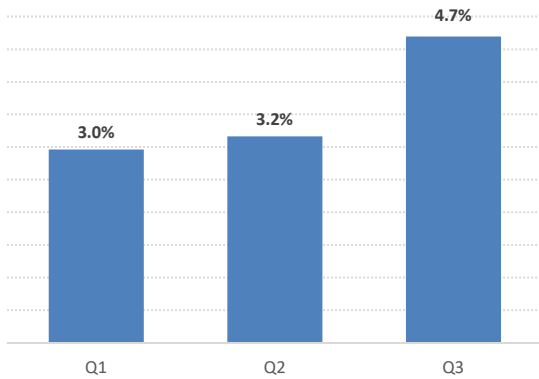
Finansijski sektor

Bankarski sektor je za jedanaest mjeseci ove godine ostvario pozitivan finansijski rezultat od 63,1 mil.€, što predstavlja rast od 17,3% na godišnjem nivou. Ukupno odobreni krediti su u novembru iznosili 3.091,4 mil.€, što je 5,5% više u odnosu na kraj godine, odnosno 3,5% više na godišnjem nivou. Tokom jedanaest mjeseci 2019. banke su odobrile 1.102,7 mil.€ novih kredita, čime je zabilježen rast od 6,1% u odnosu na isti period 2018. Kamatna stopa na novoodobrene kredite, koja je podložna mjesečnim fluktuacijama, je bila nešto niža i iznosila je 4,74%. Ukupni depoziti su dostigli rekordan iznos od 3.550,8 mil.€ i ostvarili rast od 2,9% na godišnjem nivou. Najveći deponent je i dalje sektor stanovništva, koji čini 37,0% ukupnih depozita. Nekvalitetni krediti su u novembru činili 4,62% ukupnih kredita i smanjeni su za 2,33 p.p. na godišnjem nivou. Od ukupno 73.326 pravna lica, u blokadi je bilo 18.105, što predstavlja rast od 3,5% na godišnjem nivou. Međusobna dugovanja firmi su u novembru iznosila 647,4 mil.€ i smanjena su za 0,2% u odnosu na isti mjesec 2018.

Spoljnotrgovinska razmjena

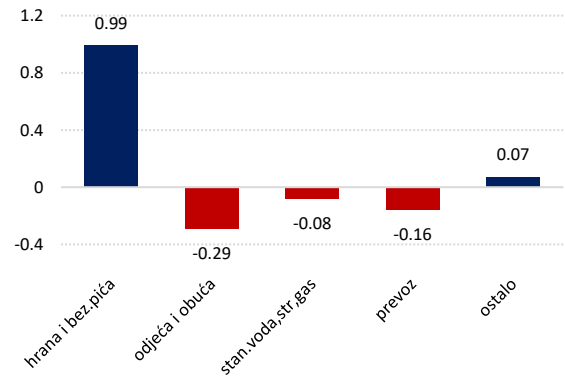
Prema preliminarnim podacima Monstata, ukupna spoljnotrgovinska robna razmjena u periodu januar – novembar 2019. iznosila je 2,8 mlrd.€, što predstavlja godišnji rast od 2,0%. Izvoz roba u vrijednosti od 373,5 mil.€ bilježi usporeniji rast (2,2%) u odnosu na rast u prošlogodišnjem uporednom periodu (8,6%). Kretanje izvoza uglavnom je pod uticajem nižih stopa rasta izvoza električne energije i farmaceutskih proizvoda, kao i pada izvoza aluminijuma za 17,7%. Uvoz roba u iznosu od 2,4 mlrd.€ je povećan za 2,0% u odnosu na isti period 2018. Rast ukupnog uvoza je posljedica većeg uvoza električne energije (90,1%), hemijskih proizvoda (9,1%), prehrambenih proizvoda (6,7%) i raznih gotovih proizvoda (8,3%). Na drugoj strani, uvoz mašina i transportnih sredstava sa padom od 9,1% značajno je smanjio doprinos rastu ukupnog uvoza. U istom periodu, ostvaren je pad uvoza pogonskih mašina i uređaja za 70,2% i električnih mašina, aparata i uređaja za 16,0%. Neto priliv stranih direktnih investicija u periodu januar-novembar 2019. iznosio je 314,8 mil.€, što je rast 3,9% g-n-g. Ukupan priliv SDI iznosio je 712,8 mil.€ i niži je 4,6% g-n-g usljed smanjenja priliva po osnovu vlasničkih ulaganja za 13,9%. U strukturi ukupno ostvarenog priliva, vlasnička ulaganja (investicije u kompanije i banke i investicije u nekretnine) su učestvovala sa 54,4%. Investicije u kompanije i banke su učestvovala sa 32,4% (pad od 20,0%), dok su ulaganja u nekretnine učestvovala sa 22,0% (pad od 3,1%). Priliv po osnovu interkompanijskog duga je veći 5,2% g-n-g i učestvovao je sa 40,7% u ukupnom prilivu, i kategorija – ostalo 4,9%. Ukupan odliv iznosio je 398,0 mil.€ ili 10,4% manje g-n-g.

Grafik 1 Realni rast BDP po kvartalima u 2019.

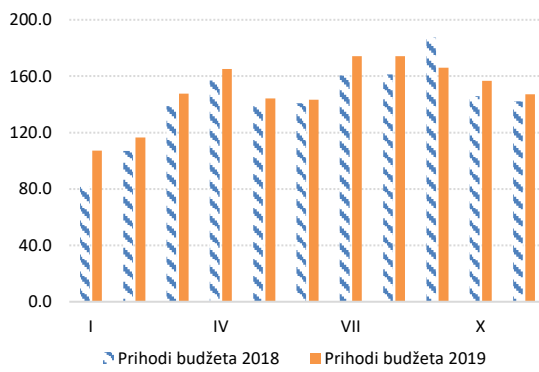
...Visok rast ekonomije od 3,8% za prva tri kvartala...

Grafik 2 Doprinos godišnjoj stopi inflacije u novembru 2019, u p.p.

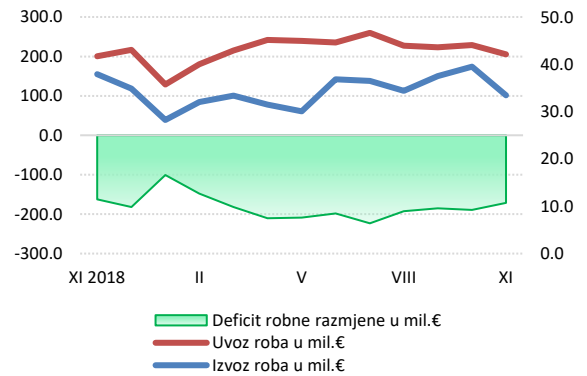
...Godišnja inflacija u novembru 0,5%...

Grafik 3 Prihodi budžeta, u mil.€

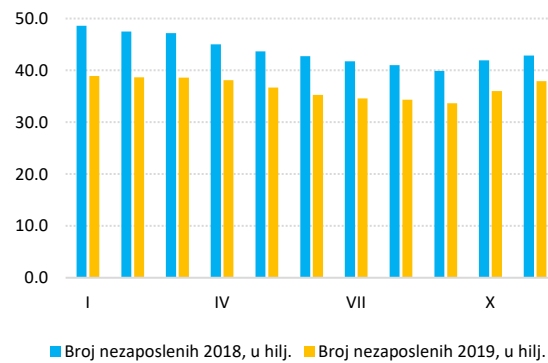
...Rast prihoda u odnosu na prošlu godinu...

Grafik 4 Spoljnotrgovinska razmjena, u mil.€

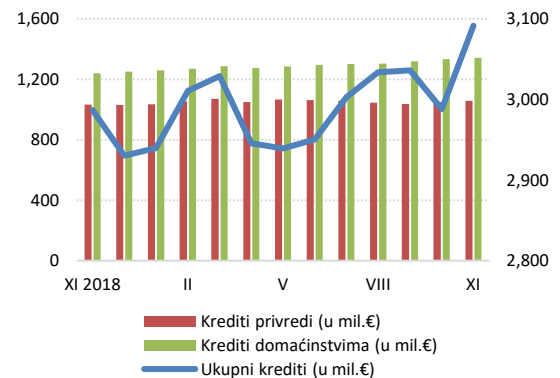
...Umjeren rast izvoza za 11 mjeseci...

Grafik 5 Kretanja na tržištu rada

...Broj nezaposlenih u prosjeku niži za 16,5% za 11 mjeseci...

Grafik 6 Ukupni krediti po sektorima, u mil.€

...Povećani su kreditni plasmani i privrede i stanovništva...

Tabela 1 Realni sektor (Izvor: Monstat)

Realni sektor	XI 2018	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	M-n-M	XI 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Industrija																
Industrijska proizvodnja	18.1	19.1	-8.9	-12.8	-20.1	-27.6	-4.8	5.6	5.0	-2.8	-1.8	-6.3	-9.0	10.9	-9.0	-8.0
Prerađivačka industrija	10.1	34.8	-2.6	5.6	-4.1	-3.9	-11.4	-2.6	3.3	-4.9	-17.6	-10.1	-36.1	-17.6	-36.1	-9.4
Vađenje rude i kamena	-21.6	-18.1	-11.5	10.9	30.8	19.7	30.7	7.5	14.3	15.4	31.1	28.9	16.5	-16.4	16.5	17.5
Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom	70.2	11.0	-13.1	-27.9	-38.3	-64.8	-0.6	19.4	5.2	-4.1	24.2	-10.6	39.5	83.6	39.5	-11.7
Turizam																
Dolasci turista	39,580	31,849	26,986	38,741	56,219	94,911	125,492	160,395	190,322	220,915	165,205	116,962	55,654	-52.4	40.6	19.8
Noćenja turista	81,231	61,832	59,991	75,806	98,662	218,028	411,359	659,629	937,096	1,048,037	680,033	312,975	103,459	-66.9	27.4	11.0
Promet u maloprodaji																
Stalne cijene	3.3	4.6	4.9	6.1	5.6	5.4	4.4	5.2	5.8	6.5	4.6	5.7	4.9	-9.4	4.9	5.4
Tekuće cijene	4.5	5.1	5.1	6.5	6.8	6.8	5.8	6.2	6.6	6.4	4.6	6.4	5.6	-9.2	5.6	6.1

Tabela 2 Inflacija (Izvor: Monstat)

Inflacija - stope rasta	XI 2018	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	M-n-M	XI 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Indeks potrošačkih cijena	2.0	1.6	0.3	0.4	0.8	0.9	0.7	-0.1	-0.4	-0.2	-0.2	0.5	0.5	0.1	0.5	0.3
Harmonizovani indeks potrošačkih cijena	1.7	1.5	0.3	0.3	0.7	0.9	0.6	-0.1	-0.4	-0.2	0.3	1.2	0.9	-0.1	0.9	0.4
Indeks proizvođačkih cijena	2.9	2.4	1.8	1.5	1.2	3.3	1.9	2.9	2.9	2.9	2.8	2.6	2.3	-0.2	2.3	2.4

Tabela 3 Tržište rada (Izvor: Monstat, ZZZCG, Fond PIO)

Tržište rada	XI 2018	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	M-n-M	XI 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Broj zaposlenih, u hilj.	194,756	194,085	194,589	195,353	197,594	200,595	205,164	213,488	215,181	210,455	205,650	202,787	203,123	0.2	4.3	7.5
Broj nezaposlenih	42,889	41,378	38,917	38,642	38,570	38,102	36,658	35,292	34,576	34,355	33,675	35,993	37,924	5.4	-11.6	-16.5
Stopa nezaposlenosti (%) ¹	19	18	17	17	17	16	16	15	15	15	15	15	16	1.1	-2.4	-3.2
Prosječna bruto zarada (€)	769	771	771	772	765	767	770	775	767	776	775	776	778	0.3	1.2	0.8
Prosječna neto zarada (€)	512	513	513	514	510	511	513	516	511	517	516	517	518	0.2	1.2	0.7
Prosječna penzija (€)	284	284	289	289	289	289	289	289	289	288	288	288	288	-0.1	1.3	1.3

¹ Promjene (M-n-M, XI 2019 g-n-g i 2019/2018 g-n-g) prikazane u p.p.

Tabela 4 Monetarni sektor (Izvor: CBCG)

Monetarni sektor	XI 2018	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	M-n-M	XI 2019 - g-n-g
Ukupni krediti (u mil.€)	2,986.8	2,930.2	2,939.8	3,010.6	3,028.8	2,945.6	2,939.2	2,950.3	3,002.6	3,033.7	3,036.0	2,988.2	3,091.4	3.5	3.5
Kreditni privredi (u mil.€)	1,032.6	1,031.1	1,035.3	1,053.1	1,071.3	1,049.5	1,067.2	1,061.2	1,058.3	1,044.7	1,036.1	1,049.6	1,057.5	0.8	2.4
Kreditni domaćinstvima (u mil.€)	1,238.7	1,250.9	1,259.3	1,270.4	1,287.2	1,273.2	1,284.4	1,295.3	1,300.2	1,303.4	1,319.0	1,332.5	1,342.1	0.7	8.3
Kreditni u kašnjenju (u mil.€)	226.1	197.6	236.7	206.9	217.8	155.6	181.0	149.7	139.5	150.3	136.5	139.2	139.1	-0.1	-38.5
Nekvalitetni krediti (u mil.€)	207.7	202.4	184.4	184.0	178.1	139.7	139.6	141.4	148.6	144.0	141.8	142.2	142.9	0.5	-31.2
Ukupni depoziti (u mil.€)	3,452.2	3,459.2	3,416.9	3,482.9	3,433.6	3,323.8	3,303.6	3,260.7	3,419.1	3,535.0	3,514.8	3,488.8	3,550.8	1.8	2.9
Depoziti privrede (u mil.€)	1,083.5	1,099.4	1,080.3	1,078.6	1,065.8	0,976.3	0,982.4	0,980.8	1,064.3	1,134.7	1,113.6	1,106.4	1,107.0	0.1	2.2
Depoziti stanovništva (u mil.€)	1,319.8	1,327.5	1,285.7	1,276.5	1,249.2	1,202.3	1,214.0	1,215.5	1,253.7	1,289.2	1,299.9	1,305.5	1,314.1	0.7	-0.4
Kamatna stopa na kredite	6.4	6.4	6.3	6.3	6.3	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.1	6.1	0.0	-0.3
Kamatna stopa na depozite ²	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.0	-0.2
Obavezna rezerva (u mil.€)	253.4	251.9	249.7	250.3	252.1	243.6	243.4	245.4	244.2	248.0	258.1	262.8	258.2	-1.7	1.9

Tabela 5 Eksterni sektor (Izvor: Monstat i CBCG)

Eksterni sektor	XI 2018	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	M-n-M	XI 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Izvoz roba (u mil.€)	37.9	34.9	28.2	32.0	33.4	31.5	30.1	36.8	36.5	34.4	37.5	39.5	33.4	-15.4	-11.9	2.2
Uvoz roba (u mil.€)	200.5	216.5	128.8	179.8	215.3	241.8	239.2	235.1	259.8	226.8	223.0	229.2	205.2	-10.4	2.4	2.0
Deficit robne razmjene (u mil.€)	-162.5	-181.7	-100.6	-147.7	-181.9	-210.2	-209.1	-198.3	-223.3	-192.4	-185.5	-189.7	-171.8	-9.4	5.7	2.0
Neto strane direktne investicije (u mil.€)	50.4	24.5	44.2	7.8	30.7	18.5	31.0	95.0	14.2	17.9	7.3	23.2	24.9	7.5	-50.5	3.9

Tabela 6 Fiskalni sektor

Fiskalni sektor	XI 2018	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XI 2019/XI plan	XI 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Prihodi budžeta (mil.€)	142.2	185.0	107.3	116.5	147.5	165.0	144.2	143.4	174.1	174.1	165.9	156.6	147.2	-1.0	3.5	5.2
Izdaci budžeta (mil.€)	187.1	256.1	139.6	130.9	172.1	154.9	146.6	144.2	179.4	159.6	149.2	179.3	197.2	29.5	5.4	5.7
Suficit/Deficit budžeta (u mil.€)	-44.9	-71.1	-32.3	-14.4	-24.6	10.1	-2.3	-0.8	-5.2	14.5	16.7	-22.7	-50.0	n/p	11.3	13.3
Suficit/Deficit budžeta (% BDP-a)	-1.0	-1.5	-0.7	-0.2	-0.5	0.2	0.2	0.0	-0.1	0.3	0.3	-0.5	-1.0	n/p	n/p	n/p

Tabela 7 Međunarodno okruženje

Međunarodno okruženje	XI 2018	XII	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	M-n-M	XI 2019 - g-n-g	2019/2018 g-n-g
Brent crude oil (USD/barel)	66.70	57.80	60.50	64.10	66.80	71.30	70.46	62.96	64.21	59.51	62.62	59.70	62.66	5.0	-6.1	-13.3
Aluminijum (USD/T)	1938.5	1920.4	1853.7	1863.0	1871.2	1845.4	1781.3	1756.0	1797.0	1740.7	1753.5	1726.0	1774.8	2.8	-8.4	-15.5
Euribor (12 mjeseci)	-0.14	-0.12	-0.11	-0.11	-0.11	-0.11	-0.18	-0.22	-0.30	-0.38	-0.33	-0.28	-0.27	0.0	-0.1	0.0
Inflacija u Eurozoni ³	1.90	1.50	1.40	1.50	1.40	1.70	1.20	1.30	1.00	1.00	0.80	0.70	1.00	0.3	-0.9	-0.6
Nezaposlenost u Eurozoni	7.9	7.8	7.8	7.8	7.7	7.6	7.6	7.5	7.6	7.5	7.6	7.5	7.5	0.0	-0.4	-0.6

² Promjene (M-n-M i XI 2019 g-n-g) prikazane u p.p.

³ Promjene (M-n-M, XI 2019 g-n-g i 2019/2018 g-n-g) prikazane u p.p.